

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.7.2026
COM(2026) 363 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική
εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική
δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα**

{SWD(2026) 181 final}

1. Εισαγωγή — σκοπός, πεδίο εφαρμογής και μεθοδολογία της έκθεσης

Η συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (στο εξής: EEK) σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σύμφωνα με τα άρθρα 165 και 166 της ΣΛΕΕ, έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο με την πάροδο των ετών. Η σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (στο εξής: σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την EEK) παρουσίασε ένα όραμα για την EEK μαζί με σχετικές αρχές για μακροπρόθεσμες μεταρρυθμίσεις. Η σύσταση του Συμβουλίου του 2020 για την EEK συμπληρώθηκε από τη διακήρυξη του Osnabrück, η οποία εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2020 στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης, με πιο συγκεκριμένες, βραχυπρόθεσμες δράσεις τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Η εν λόγω διακήρυξη είχε ως στόχο ειδικά τον εκσυγχρονισμό της EEK, διασφαλίζοντας την ταχεία προσαρμογή της στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ενισχύοντας την ευελιξία των μαθησιακών διαδρομών και προετοιμάζοντας τους εκπαιδευόμενους για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Με τη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την EEK, μαζί με τη διακήρυξη του Osnabrück, καθορίστηκε το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για την EEK για την περίοδο 2020-2025, σε συνδυασμό με άλλα στρατηγικά έγγραφα και πολιτικές, όπως το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων, η ψηφιακή δεκαετία και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης (EXE).

Η σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την EEK καλύπτει τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- η EEK να χαρακτηρίζεται από ευελιξία όσον αφορά την προσαρμογή σε αλλαγές στην αγορά εργασίας,
- οι ευκαιρίες ευελιξίας και προόδου να βρίσκονται στο επίκεντρο της EEK,
- η EEK να αποτελεί κινητήρια δύναμη για την καινοτομία και την ανάπτυξη και να προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, καθώς και για τα επαγγέλματα υψηλής ζήτησης,
- η EEK να αποτελεί μια ελκυστική επιλογή που βασίζεται σε σύγχρονη και ψηφιοποιημένη παροχή κατάρτισης και δεξιοτήτων,
- η EEK να προωθεί την ισότητα των ευκαιριών,
- η EEK να βασίζεται σε μια νοοτροπία διασφάλισης της ποιότητας.

Οι προτεραιότητες της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την EEK εντάσσονται σε μια ευρύτερη αρχιτεκτονική πολιτικής που συνδέει την EEK με την απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα, συχνά μέσω τομεακής προσέγγισης. Στην ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2026¹ επισημαίνεται ρητά ότι η προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης, είναι ουσιαστικής σημασίας για την

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2026), *Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2026*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2026-annual-single-market-and-competitiveness-report_el.

αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού. Από το 2020 και μετά οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων έχουν ενταθεί σε τομείς που συνδέονται με προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, όπως οι τομείς των κατασκευών, των μεταφορών, της υγειονομικής περίθαλψης, της μεταποίησης, των καθαρών τεχνολογιών και της άμυνας, πράγμα που καθιστά ακόμα πιο σημαντική την ΕΕΚ για την παροχή των δεξιοτήτων που απαιτούνται στην αγορά εργασίας. Σε όλους τους τομείς, οι προκλήσεις που σχετίζονται με τις δεξιότητες αποτελούν ένα από τα εμπόδια για την ανάπτυξη που έχουν προσδιορίσει οι ΜΜΕ, και η ΕΕΚ έχει καθοριστική σημασία για την παροχή των δεξιοτήτων που χρειάζονται οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ώστε να επιτύχουν.

Σύμφωνα με την έκθεση EURES του 2024 σχετικά με τις ελλείψεις και τα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού, εννέα στα δέκα κύρια επαγγέλματα στα οποία διαπιστώνονται ελλείψεις στην ΕΕ² απαιτούν επαγγελματικά προσόντα. Ως εκ τούτου, η σημασία της ΕΕΚ αποτυπώνεται σε διάφορες πολιτικές της ΕΕ. Τα προγράμματα ΕΕΚ και τα προγράμματα μαθητείας βρίσκονται στο επίκεντρο των τομεακών στρατηγικών για τις δεξιότητες στο πλαίσιο του συμφώνου για τις δεξιότητες για τομείς όπως αυτοί της μεταποίησης, των κατασκευών, του τουρισμού, της βιώσιμης ενέργειας και στους ψηφιακούς τομείς³. Ομοίως, η [ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας \(EaFA\)](#) διοργανώνει δραστηριότητες με σκοπό τη στήριξη οικονομικών τομέων (π.χ. κατασκευές, τουρισμός και φιλοξενία, φροντίδα/μακροχρόνια φροντίδα) για την προώθηση και την ενίσχυση τομεακών προγραμμάτων μαθητείας.

Στην ανακοίνωση του 2025 για μια Ένωση Δεξιοτήτων⁴ και στη σύσταση του Συμβουλίου του 2026 σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁵ υπογραμμίζεται ότι τα συστήματα ΕΕΚ που συνδέονται στενά με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων. Η συμφωνία για καθαρή βιομηχανία του 2025⁶ αναφέρεται στην ανάγκη αντιμετώπισης των ελλείψεων δεξιοτήτων σε βασικούς τομείς για τη στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την κατασκευή κατοικιών στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη στέγαση⁷, σύμφωνα με τη δράση 7 που περιλαμβάνεται σε αυτήν, αποσκοπεί στην αύξηση της διαθεσιμότητας ειδικευμένου εργατικού δυναμικού στον κατασκευαστικό

² Συγκολλητές και οξυγονοκολλητές, νοσηλευτές, μάγειροι, ηλεκτρολόγοι κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων, οδηγοί φορτηγών και βαρέων φορτηγών, ελασματοουργοί-φανοποιοί, ρυθμιστές και ρυθμιστές-χειριστές εργαλειομηχανών κατεργασίας μετάλλων, κρεοπώλες, ιχθυοπώλες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα επεξεργασίας τροφίμων.

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Βιομηχανικά οικοσυστήματα και εταιρικές σχέσεις*. Σύμφωνα για τις δεξιότητες. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships_el.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Ένωση Δεξιοτήτων*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/union-skills_el.

⁵ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2026), *Αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων: Έκδοση σύστασης από το Συμβούλιο σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2026/03/09/tackling-the-skills-shortage-council-adopts-recommendation-on-human-capital/>.

⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Συμφωνία για καθαρή βιομηχανία*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/clean-industrial-deal_el.

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Το ευρωπαϊκό σχέδιο οικονομικά προσιτής στέγασης*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://housing.ec.europa.eu/european-affordable-housing-plan_el.

τομέα, μεταξύ άλλων με τη στήριξη συμπράξεων μεταξύ πανεπιστημίων, παρόχων ΕΕΚ, επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων και ιδρυμάτων εφαρμοσμένης έρευνας. Επίσης, στην ανακοίνωση του 2025 για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους εξαγγέλθηκε η παροχή στήριξης για προγράμματα μαθητείας και επαγγελματικής κατάρτισης που απευθύνονται στους νέους⁸. Τα σχέδια δράσης για την αυτοκινητοβιομηχανία, τον χάλυβα και τα μέταλλα και τη χημική βιομηχανία αναδεικνύουν επίσης τη σημασία των δεξιοτήτων και της κοινωνικής διάστασης για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των εν λόγω τομέων. Η ΕΕΚ συμβάλλει επίσης στην επίτευξη των στόχων του κανονισμού για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών, ενώ οι ακαδημίες της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών⁹ βοηθούν την ΕΕΚ να προσαρμοστεί στην τεχνολογική καινοτομία και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη προγραμμάτων μάθησης που σχεδιάζονται από κοινού με τη βιομηχανία για συγκεκριμένους τομείς.

Σε αυτό το πλαίσιο πολιτικής, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα που εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη μετά την έκδοση της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ. Η παρούσα έκθεση δεν αποσκοπεί στην αξιολόγηση των μέτρων και των μεταρρυθμίσεων ούτε στην εκτίμηση του αντικτύπου τους. Σκοπός της είναι μάλλον να προβεί σε απολογισμό των σχετικών μέτρων μια πενταετία μετά την έκδοση της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ, σύμφωνα με το σημείο 36 αυτής, με βάση δεδομένα που διατίθενται σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την ετήσια παρακολούθηση που διενεργείται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop). Από το 2020 το Cedefop και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF) διεξάγουν ολοκληρωμένη διαδικασία παρακολούθησης, όπως προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συμφωνήθηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Επαγγελματικής Κατάρτισης (στο εξής: ACVT), για την κάλυψη των προτεραιοτήτων της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ, καθώς και της διακήρυξης του Osnabrück. Η έκθεση βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εν λόγω παρακολούθηση και στα εθνικά σχέδια εφαρμογής (στο εξής: ΕΣΕ) των κρατών μελών, τα οποία καταρτίστηκαν μετά την έκδοση της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ¹⁰. Ειδικότερα, το 2022 τα κράτη μέλη κατάρτισαν ΕΣΕ στα οποία περιγράφονταν οι δραστηριότητες που θα υλοποιήσουν για να ανταποκριθούν στις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα της ΕΕΚ κατά τα επόμενα έτη. Η υποβολή εκθέσεων βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον απολογισμό των εν λόγω δραστηριοτήτων που έχουν υλοποιηθεί από τα κράτη μέλη.

Η έκθεση καταρτίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και βασίζεται σε πολυάριθμες ανταλλαγές πληροφοριών με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ACVT και σε στατιστικά στοιχεία, ειδικότερα σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τους τρεις ποσοτικούς στόχους που καθορίστηκαν στη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ. Η

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους: από το όραμα στην υλοποίηση*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://new-european-bauhaus.europa.eu/new-european-bauhaus-vision-implementation_el.

⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.η.), *Industrial ecosystems: strengthening EU competitiveness through partnerships* (Βιομηχανικά οικοσυστήματα: ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ μέσω εταιρικών σχέσεων). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/newsroom/growth/items/823315/en>.

¹⁰ Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εκτός από την Τσεχία και την Ιρλανδία, έχουν καταρτίσει το οικείο εθνικό σχέδιο εφαρμογής, το οποίο δημοσιεύεται στον ιστότοπο της Επιτροπής.

έκθεση βασίστηκε επίσης σε αρκετά έγγραφα πολιτικής και μελέτες. Η έκθεση καλύπτει επίσης δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών να εκσυγχρονίσουν τα συστήματα ΕΕΚ, περιλαμβάνοντας δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή μέτρων και μεταρρυθμίσεων που υποστηρίζονται και χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Περαιτέρω λεπτομέρειες παρέχονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί σημαντική συμβολή στην επικείμενη ευρωπαϊκή στρατηγική για την ΕΕΚ, όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση της 5ης Μαρτίου 2025 για μια Ένωση Δεξιοτήτων. Η προσφάτως εγκριθείσα διακήρυξη του Herning σχετικά με ελκυστική και συμπεριληπτική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας για την περίοδο 2026-2030 και η επικείμενη ευρωπαϊκή στρατηγική για την ΕΕΚ, σε συνδυασμό με την υφιστάμενη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ, θα αποτελέσουν το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής για την ΕΕΚ κατά την περίοδο μετά το 2025.

2. Τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την επίτευξη των τριών ποσοτικών στόχων

Για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή, στο πλαίσιο της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ τέθηκαν ποσοτικοί στόχοι όσον αφορά τη μάθηση στον χώρο εργασίας, την απασχόληση των αποφοίτων ΕΕΚ και την κινητικότητα στον τομέα της ΕΕΚ, οι οποίοι ορίζονται ως μέσες τιμές της ΕΕ που πρέπει να επιτευχθούν συνολικά από τα κράτη μέλη της ΕΕ έως το 2025.

Κατά μέσο όρο στην ΕΕ, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα:

1. το ποσοστό των πρόσφατων αποφοίτων ΕΕΚ ηλικίας 20-34 ετών που επωφελούνται από τη μάθηση στον χώρο εργασίας ανήλθε σε **66,0 % το 2025¹¹** και υπερέβη τον **στόχο του 60 %**.
2. το ποσοστό των απασχολούμενων αποφοίτων ΕΕΚ ηλικίας 20-34 ετών ανήλθε σε **80,2 % το 2025¹²** και προσεγγίζει το **επίπεδο-στόχο του 82 %**.
3. η τιμή-στόχος για την κινητικότητα στον τομέα της ΕΕΚ ανήλθε σε **2,1 % το 2021**, η οποία απέιχε πολύ από την **τιμή-στόχο του 8 % που ορίστηκε για το 2025** βάσει της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ. Στο πλαίσιο της σύστασης του Συμβουλίου του 2024 με τίτλο «Η Ευρώπη σε κίνηση» καθορίστηκε νέος στόχος 12 % που πρέπει να επιτευχθεί έως το 2030 (συμπεριλαμβανομένου ενός ευρύτερου φάσματος εμπειριών κινητικότητας), ο οποίος σύμφωνα με την τελευταία εκτίμηση ανήλθε σε 5,3 % για το 2023¹³.

¹¹ Eurostat (Ερευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ). [Exposure of VET graduates to work-based learning \(tps00215\)](#) (Συμμετοχή αποφοίτων ΕΕΚ σε προγράμματα μάθησης στον χώρο εργασίας).

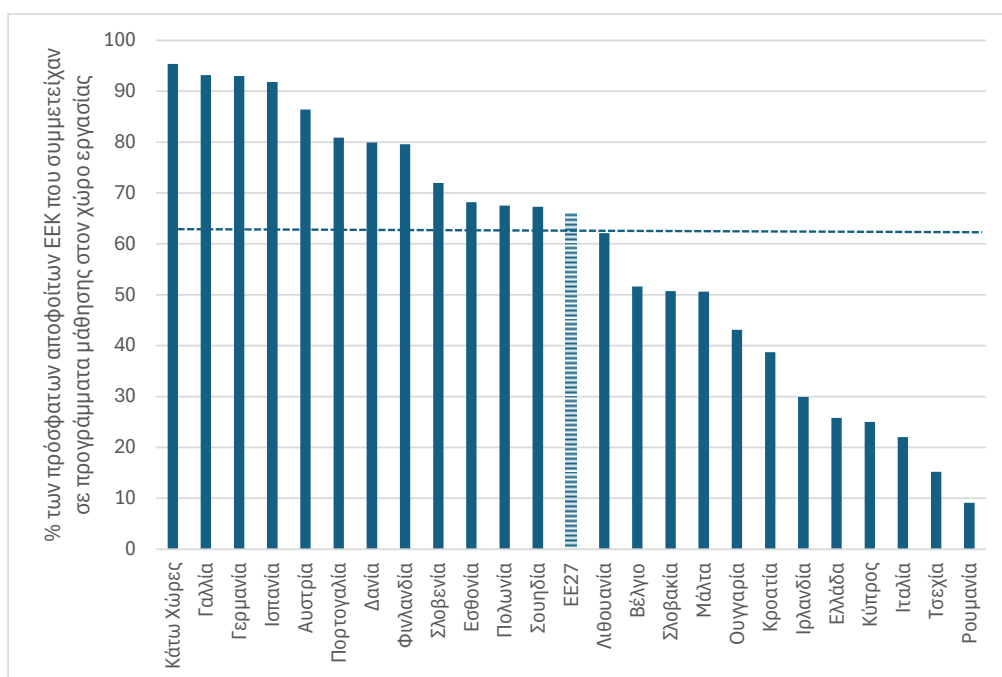
¹² Eurostat (Ερευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ). [Employment rates of young persons not in education and training by educational attainment level and years since completion of highest level of education \(edat_lfse_24\)](#) (Ποσοστά απασχόλησης των νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης και κατάρτισης ανά μορφωτικό επίπεδο και έτη μετά την ολοκλήρωση του ανώτατου επιπέδου εκπαίδευσης).

¹³ Υπολογισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με βάση δεδομένα του πίνακα δεικτών για το Erasmus+.

Ημερομηνία εξαγωγής: Ιούνιος 2025.

Το επίπεδο επίτευξης των στόχων και η πρόοδος με την πάροδο του χρόνου διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Μολονότι ο στόχος σε επίπεδο ΕΕ για τη μάθηση στον χώρο εργασίας έχει επιτευχθεί, σε ολόκληρη την Ευρώπη, η πρόοδος των χωρών διαφέρει όσον αφορά τη διεύρυνση της συμμετοχής στη μάθηση στον χώρο εργασίας (γράφημα 1). Παρότι χώρες όπως οι Κάτω Χώρες (95,4 %), η Γαλλία (93,2 %) και η Γερμανία (93,0 %) υπερβαίνουν ήδη κατά πολύ τους στόχους για τη μάθηση στον χώρο εργασίας, άλλες χώρες —όπως η Ρουμανία (9,1 %), η Τσεχία (15,2 %) και η Ιταλία (22,0 %)— παραμένουν πολύ κάτω από τον δείκτη αναφοράς.

Γράφημα 1. Συμμετοχή αποφοίτων ΕΕΚ σε προγράμματα μάθησης στον χώρο εργασίας, 2025

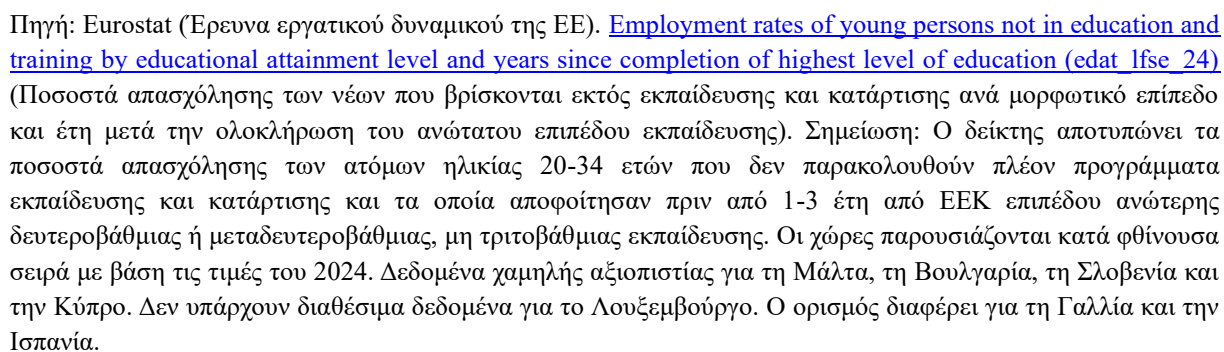
Πηγή: Eurostat (Ερευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ). [Exposure of VET graduates to work-based learning \(tps00215\)](#) (Συμμετοχή αποφοίτων ΕΕΚ σε προγράμματα μάθησης στον χώρο εργασίας).

Σημείωση: Οι χώρες παρουσιάζονται κατά φθίνουσα σειρά με βάση τα δεδομένα του 2025. Χαμηλή αξιοπιστία για τη Γερμανία, την Ισπανία, την Πολωνία, τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Ιρλανδία και την Κύπρο. Δεν υπάρχουν δεδομένα για τη Βουλγαρία, τη Λετονία και το Λουξεμβούργο.

Οι χώρες κατέγραψαν ανομοιογενή πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη του στόχου για το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων ΕΕΚ (γράφημα 2). Η πρόοδος, όπου έχει σημειωθεί, εξηγείται από παράγοντες όπως η καλύτερη ευθυγράμμιση των επαγγελματικών προγραμμάτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και η ανάκαμψη της αγοράς εργασίας τα τελευταία έτη που οδηγεί σε υψηλή ζήτηση για επαγγελματικά προφίλ¹⁴, καθώς και η

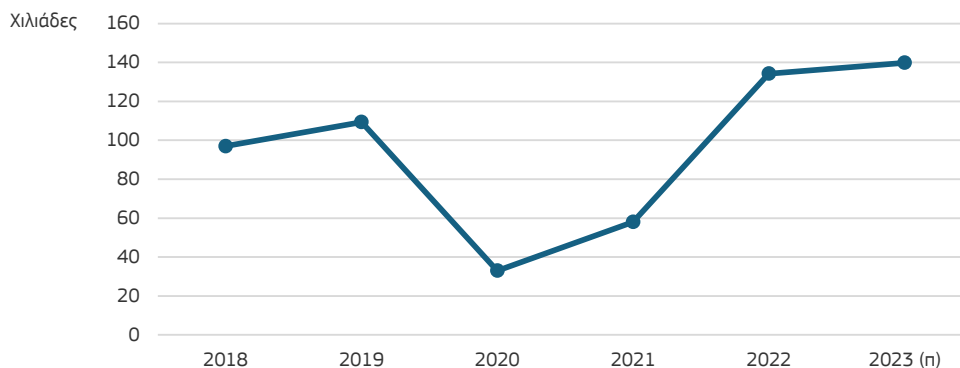
¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2025), *Education and training monitor 2025: Comparative report* (Εκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2025: Συγκριτική έκθεση). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία

Γράφημα 2. Ποσοστά απασχόλησης των πρόσφατων αποφοίτων ΕΕΚ, 2025

Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/30c1ccaa-bfdd-11f0-a612-01aa75ed71a1>.

Γράφημα 3 — Αριθμός ολοκληρωμένων δραστηριοτήτων κινητικότητας εκπαιδευομένων ΕΕΚ, 2023

Πηγή: Υπολογισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με βάση δεδομένα του πίνακα δεικτών για το Erasmus+. Ημερομηνία εξαγωγής: Ιούνιος 2025. Σημείωση: τα δεδομένα, τα οποία αναφέρθηκαν στον πίνακα δεικτών του Erasmus+, αφορούν τον αριθμό των εκπαιδευομένων ΕΕΚ μεσαίου επιπέδου με εμπειρίες κινητικότητας στο εξωτερικό οι οποίες ξεκίνησαν κατά την περίοδο αναφοράς. Λόγω της μετάβασης από το παλιό στο νέο πρόγραμμα Erasmus+, οι εκτιμήσεις για το 2022 και το 2023 είναι διαθέσιμες μόνο σε επίπεδο ΕΕ και περιλαμβάνουν προβλέψεις βάσει ιστορικών δεδομένων: τα δεδομένα για το 2023 είναι προσωρινά (π).

Η διαφορά αυτή μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στους δημοσιονομικούς περιορισμούς σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, ο διαθέσιμος προϋπολογισμός στο πλαίσιο του Erasmus+ θα μπορούσε να καλύψει μόνο το 57 % της ζήτησης για κινητικότητα εκπαιδευομένων και προσωπικού το 2024, ποσοστό που είναι μικρότερο σε σύγκριση με αυτό των προηγούμενων ετών, λόγω του αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων¹⁵. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει τη σύσταση με τίτλο «Η Ευρώπη σε κίνηση» ανέδειξε επίσης συγκεκριμένες προκλήσεις που επηρεάζουν την προθυμία μετάβασης στο εξωτερικό, όπως η νεαρή ηλικία των εκπαιδευομένων ΕΕΚ και τα ψυχολογικά εμπόδια που περιορίζουν την ικανότητά τους να ζήσουν για κάποιο διάστημα στο εξωτερικό. Τα διαρθρωτικά εμπόδια που συνδέονται με τους εθνικούς κανονισμούς και τους διοικητικούς περιορισμούς περιορίζουν επίσης την κινητικότητα στον τομέα της ΕΕΚ. Παρά τις προκλήσεις αυτές, το τρέχον επίπεδο ζήτησης θα μπορούσε ήδη να συμβάλλει σημαντικά στην πορεία προς την επίτευξη των στόχων για την κινητικότητα στον τομέα της ΕΕΚ. Ορισμένα κράτη μέλη παρουσιάζουν επίσης ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, το 2024 το συνολικό ποσοστό κινητικότητας μεταξύ των αρχικών εκπαιδευομένων ΕΕΚ ηλικίας 16 έως 25 ετών στη Φινλανδία ανήλθε σε 9 % μετά την έναρξη μιας νέας ομαδικής δραστηριότητας κινητικότητας για την ΕΕΚ στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+¹⁶.

¹⁵ Δεδομένα του πίνακα δεικτών του Erasmus+ (Νοέμβριος 2025).

¹⁶ Cedefop (2025), *Finland: VET learner mobility on the rise* (Φινλανδία: Η κινητικότητα των εκπαιδευομένων ΕΕΚ αυξάνεται). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.cedefop.europa.eu/el/news/finland-vet-learner-mobility-rise>.

3. Πρόοδος των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης

3.1 Γενικές προκλήσεις κατά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της EEK

Η ανάλυση της εφαρμογής των προτεραιοτήτων της EEK σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ αποκαλύπτει ορισμένους οριζόντιους θεσμικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς φραγμούς στην πρόοδο των συστημάτων EEK. Ορισμένες οριζόντιες προκλήσεις εμποδίζουν ή επιβραδύνουν την ευέλικτη αντίδραση στις αλλαγές στην αγορά εργασίας. Οι αρμοδιότητες για την EEK, καθώς και για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση κατανέμονται συχνά σε πολλά υπουργεία, φορείς και επίπεδα διακυβέρνησης και απαιτούν ισχυρά πλαίσια και δράσεις συντονισμού. Συχνά δεν έχουν καν θεσπιστεί και, ακόμα και όταν αυτό συμβαίνει, μπορεί να παρουσιάζουν ελλείψεις. Παρότι το ακριβές θεσμικό πλαίσιο διαφέρει ανά χώρα, οι αρμοδιότητες για την EEK επιμερίζονται μεταξύ των υπουργείων Παιδείας, των υπουργείων Εργασίας/Απασχόλησης/Κοινωνικών Υποθέσεων και των υπουργείων Οικονομίας/Βιομηχανίας. Σε συνδυασμό με τις επαχθείς και χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες και την αντίσταση στην αλλαγή, οι αποσπασματικές και μη συντονισμένες δράσεις μπορούν να καθυστερήσουν τις μεταρρυθμίσεις και την καινοτομία και να περιορίσουν την ευελιξία όσον αφορά τις αντιδράσεις στις εξελισσόμενες προκλήσεις.

Η συλλογή πληροφοριών για τις δεξιότητες αποτελεί σημαντικό μέρος της διακυβέρνησης της EEK, ωστόσο λίγες μόνο χώρες επενδύουν σε αυτόν τον τομέα, πράγμα που παρεμποδίζει την ευελιξία όσον αφορά την αντίδραση στις ταχείες αλλαγές στην αγορά εργασίας. Η ανάπτυξη συστημάτων πληροφοριών για τις δεξιότητες, τα οποία περιλαμβάνουν επίσης τη συστηματική αξιοποίηση της παρακολούθησης των αποφοίτων για τη χάραξη πολιτικών για την EEK και τη διασφάλιση της ποιότητας, προϋποθέτει πιο συντονισμένες προσπάθειες¹⁷. Παρότι οι χώρες εργάστηκαν για τη θέσπιση ή την ανάπτυξη πλαισίων και διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (στο εξής: EQAVET), η διασφάλιση της ποιότητας στη μάθηση στον χώρο εργασίας και τα προγράμματα μαθητείας στο πλαίσιο της αρχικής EEK βρίσκονται ακόμη σε φάση ανάπτυξης. Επιπλέον, βάσει ερευνών προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ της προόδου που καταγράφει η βιομηχανία και των ανελαστικών υφιστάμενων προγραμμάτων σπουδών αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την ενσωμάτωση ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων στην EEK¹⁸.

Τα συστήματα EEK αντιμετωπίζουν επίμονους και εξελισσόμενους περιορισμούς όσον αφορά τις ικανότητες του σχετικού διδακτικού προσωπικού και του προσωπικού κατάρτισης. Αυτό εξηγείται εν μέρει από τους χαμηλότερους μισθούς και την αντίληψη ότι το επάγγελμα

¹⁷ Μόνο οι BE-NL, CY, EST, FR, HR, HU, LV, MT, PL, RO, SI και SK περιλαμβάνουν και καταγράφουν στα οικεία ΕΣΕ την πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα που αφορούν ειδικά την ανάπτυξη συστημάτων συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης των αποφοίτων.

¹⁸ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. et al. (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών EEK είναι χαμηλότερου κύρους¹⁹, καθώς και από την πίεση που ασκεί η γήρανση του διδακτικού προσωπικού²⁰. Σύμφωνα με το Cedefop, μόνο 1 στους 2 εκπαιδευτικούς EEK θεωρεί ότι το σχολείο του υποστηρίζει τη συμμετοχή του σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης²¹. Αυτή η έλλειψη στήριξης δεν επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να εφαρμόσουν με αποτελεσματικό τρόπο νέα προγράμματα σπουδών, να διδάξουν νέες δεξιότητες, όπως ψηφιακές ή πράσινες δεξιότητες, και να υιοθετήσουν καινοτόμες παιδαγωγικές μεθόδους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται σε προηγμένες τεχνολογίες, όπως η εικονική πραγματικότητα ή η τεχνητή νοημοσύνη (TN).

Η διαθεσιμότητα και η βιωσιμότητα των χρηματοδοτικών πόρων αποτελούν μια ακόμα πρόκληση. Πολλές πρωτοβουλίες (όπως τα κέντρα επαγγελματικής αριστείας) που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό της EEK και στην ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό ή πλήρως από την ενωσιακή χρηματοδότηση και δεν έχουν πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη παροχή χρηματοδότησης μετά τη λήξη της χρηματοδότησης της ΕΕ.

Για την περίοδο 2021-2027 το πρόγραμμα Erasmus+ προβλέπει ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους 400 εκατ. EUR για τη δημιουργία και την ανάπτυξη κέντρων επαγγελματικής αριστείας —μια ευρωπαϊκή εμβληματική πρωτοβουλία για την ενίσχυση και την ανάπτυξη συστημάτων EEK στην Ευρώπη— κάτι το οποίο υποδηλώνει μια ισχυρή προσήλωση στην αριστεία για την επαγγελματική κατάρτιση σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Πέραν του Erasmus+, εκτιμάται ότι κατά την περίοδο 2021-2027 ποσό ύψους 62,2 δισ. EUR σε συνδυασμό με εθνική συγχρηματοδότηση από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, στο οποίο περιλαμβάνονται ενωσιακή χρηματοδότηση ύψους 40,4 δισ. EUR από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και ποσό ύψους 12,1 δισ. EUR από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) (συμπεριλαμβανομένου του Interreg), καθώς και ενωσιακές συνεισφορές ύψους 8,6 δισ. EUR, προγραμματίζονται για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, υποδομών και μεταρρυθμίσεων για πολιτικές στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της EEK.

Τα στερεότυπα και η αντίληψη που συνεχίζει να επικρατεί σχετικά με το ότι η EEK έχει χαμηλότερο κοινωνικό κύρος εξακολουθούν να περιορίζουν την ελκυστικότητα της EEK και

¹⁹ Σύμφωνα με την πιλοτική μελέτη του Cedefop στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής έρευνας για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικής κατάρτισης (EVTS), μόνο το 9 % περίπου των εκπαιδευτικών EEK αισθάνεται ότι αναγνωρίζεται η αξία του επαγγέλματός τους. Η μελέτη του ΟΟΣΑ (2020) με τίτλο *Education at a Glance 2020: OECD Indicators* (Η εκπαίδευση με μια ματιά για το 2020: Δείκτες ΟΟΣΑ) καταδεικνύει επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί EEK αμείβονται σχεδόν κατά 11 % λιγότερο κατά μέσο όρο από άλλους εργαζομένους που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

²⁰ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. et al. (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

²¹ Psifidou, I., Papazoglou, M. και Pouliakas, K. (2025), *Europe's first survey for VET teachers: Listening, learning, acting* (Η πρώτη έρευνα στην Ευρώπη για τους εκπαιδευτικούς EEK: Ακούμε, μαθαίνουμε, αναλαμβάνουμε δράση).

τις εγγραφές σε αυτήν. Ενδεικτικά, η επισκόπηση του ΟΟΣΑ του 2023 σχετικά με τα συστήματα ΕΕΚ κατέδειξε ότι, παρά τα κατά κανόνα αισθητά αποτελέσματα των σπουδαστών ΕΕΚ στην αγορά εργασίας, το 70 % των ερωτηθέντων κρίνει ότι η ΕΕΚ αφορά απλώς τη χειρωνακτική εργασία, παρότι πλέον οδηγεί σε ποικίλες θέσεις εργασίας. Σύμφωνα, επίσης, με το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 569 σχετικά με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ (αναμένεται να δημοσιευθεί), μολονότι το 50 % των κατοίκων της ΕΕ θα συνιστούσε σε έναν νέο να ακολουθήσει ΕΕΚ προτού ξεκινήσει να φοιτά στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 75 % συμφώνησε με τη δήλωση ότι, στη χώρα του, είναι πιο θετική η εικόνα για τη γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με την αρχική ΕΕΚ. Ορισμένες χώρες εργάστηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων, αλλά η σχετική τεκμηρίωση είναι πιο περιορισμένη όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων κατά την επιλογή επαγγελματιών, ανάλογα με τα εθνικά πλαίσια και τις ανάγκες τους. Η συμμετοχή των ενηλίκων στη συνεχή ΕΕΚ παρεμποδίζεται από παρόμοια στερεότυπα με εκείνα που προαναφέρθηκαν, καθώς και από την περιορισμένη επίγνωση των διαθέσιμων ευκαιριών.

Η διεθνοποίηση και η κινητικότητα που προσφέρουν δυνατότητες για την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ αυξάνονται σε ορισμένο βαθμό²², αλλά παραμένουν κατακερματισμένες με ανεπαρκώς αναπτυγμένες ευκαιρίες κινητικότητας²³. Από έρευνες προκύπτει ότι οι απόφοιτοι ΕΕΚ με εμπειρία κινητικότητας στο εξωτερικό αναφέρουν ότι οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό ήταν χρήσιμες στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, στηρίζοντας την απασχολησιμότητά τους²⁴. Επιπλέον, σύμφωνα με το Cedefop, οι διεθνείς ευκαιρίες (συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών κινητικότητας) συνδέονται με αυξημένη ελκυστικότητα της ΕΕΚ²⁵. Η κινητικότητα του προσωπικού ΕΕΚ, όπως εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές και επαγγελματίες στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού, έχει αναπτυχθεί σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με την κινητικότητα των εκπαιδευομένων. Μολονότι αναφέρονται ορισμένες πρωτοβουλίες και έργα, η διεθνοποίηση εξακολουθεί να παρουσιάζει ανισότητες και ανεπαρκή ενσωμάτωση στα εθνικά συστήματα ΕΕΚ, παρά τη στρατηγική σημασία της για την ελκυστικότητα και την αριστεία, όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ.

²² Μόνο οι AT, CY, DE, DK, EST, EL, HR, LV, PT και PL αναφέρουν στα οικεία ΕΣΕ μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση της διεθνοποίησης.

²³ Μόνο οι AT, BE-NL, DE, DK, FR, HR, LT, LV, MT, NL και PL αναφέρουν στα οικεία ΕΣΕ μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση της κινητικότητας των εκπαιδευομένων και του προσωπικού.

²⁴ Fassl, A., Kirsch, M., Pachocki, M. και Zabko, O. (2020), *Tracing VET graduates with foreign mobility experience* (Παρακολούθηση των αποφοίτων ΕΕΚ με εμπειρία κινητικότητας στο εξωτερικό). Βαρσοβία: Ίδρυμα για την Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού Συστήματος (FRSE). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://erasmusplusresearch.eu/research/tracing-vet-graduates-foreign-mobility-experience>.

²⁵ Cedefop (χ.η.), *VET mobility prospects increases VET attractiveness* (Οι προοπτικές κινητικότητας στον τομέα της ΕΕΚ αυξάνουν την ελκυστικότητά της). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.cedefop.europa.eu/el/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/resources/vet-toolkit-upskilling-pathways/best-practices/vet-mobility-prospects>.

3.2 Συνολική αξιολόγηση της προόδου και των τομέων προτεραιότητας για το μέλλον

Τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν καταγράψει αξιοσημείωτη πρόοδο όσον αφορά τις κοινές προτεραιότητες που καθορίζονται στη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ και αποτυπώνονται στα εθνικά σχέδια εφαρμογής. Παρά τον κρίσιμο ρόλο της ΕΕΚ στην αντιμετώπιση τόσο ζητημάτων συμπεριληπτικότητας όσο και προκλήσεων της αγοράς εργασίας —στις οποίες περιλαμβάνονται οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, η γήρανση του εργατικού δυναμικού, καθώς και η διασφάλιση δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης— ορισμένες προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται. Η κατάσταση αυτή συνεχίζει να υπονομεύει τις δυνατότητες της ΕΕΚ όσον αφορά την προώθηση της συμπεριληπτικής και βιώσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας. Ένα άλλο πιεστικό ζήτημα που περιορίζει τη συμβολή της ΕΕΚ στην οικονομική ανάπτυξη είναι τα επίμονα κενά όσον αφορά την πρόσβαση στην ΕΕΚ και τα αποτελέσματά της —είτε πρόκειται για τη διασφάλιση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, την αποτελεσματική στήριξη ευάλωτων ομάδων ή την επέκταση της διά βίου μάθησης.

Τα κράτη μέλη έχουν καταβάλει σοβαρές προσπάθειες για να ενισχύσουν την ευελιξία και την ανθεκτικότητα των συστημάτων ΕΕΚ όσον αφορά την προσαρμογή στις ταχείες αλλαγές στην αγορά εργασίας (προτεραιότητα 1), αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις. Έχει σημειωθεί πρόοδος, κυρίως με τον εκσυγχρονισμό των προτύπων, των προγραμμάτων σπουδών και των προγραμμάτων ΕΕΚ για την ενσωμάτωση ενός ισορροπημένου συνδυασμού επαγγελματικών δεξιοτήτων και βασικών ικανοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στη συστηματική ενσωμάτωση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη ευθυγράμμιση των προγραμμάτων ΕΕΚ και των προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδίως λαμβανομένων υπόψη μεγεταύσεων όπως η αύξηση της ψηφιοποίησης και της αυτοματοποίησης, καθώς και η μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Οι προσπάθειες θα εξακολουθήσουν να έχουν σημασία, ιδίως στο πλαίσιο της αυξανόμενης ψηφιοποίησης και της ευρείας χρήσης της ΤΝ. Από πρόσφατη ανάλυση των διαδικτυακών αγγελιών για θέσεις εργασίας που διενεργήθηκε από το Cedefop σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ προκύπτει ότι, για τα επαγγέλματα που βασίζονται στη φυσική παρουσία, στη χειρωνακτική εμπειρογνώσια και στις πρακτικές τεχνικές δεξιότητες, όπως τα επαγγέλματα των τεχνικών, των μηχανικών, του κατασκευαστικού τομέα και των εργαζομένων στις μεταφορές, το ποσοστό των κενών θέσεων εργασίας έχει αυξηθεί²⁶. Αυτό δείχνει ότι, ενώ η απόκτηση δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού και γραμματισμού στον τομέα της ΤΝ είναι σημαντική για την προσαρμογή στις αλλαγές στην αγορά εργασίας, ορισμένα επαγγέλματα που σχετίζονται με την ΕΕΚ εξακολουθούν να έχουν ζήτηση, παρά την αυξημένη υιοθέτηση της ΤΝ.

Οι χώρες σε ολόκληρη την ΕΕ ενισχύουν τις προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν σταθερές βασικές δεξιότητες καθ' όλη τη διάρκεια της ΕΕΚ. Ωστόσο, η εφαρμογή παραμένει ανομοιογενής και πολλοί εκπαιδευόμενοι εξακολουθούν να

²⁶ Cedefop (2026), *Reverse gear: how AI is bringing vocational occupations back* (Αναστροφή της τάσης: πώς η ΤΝ επαναφέρει τα τεχνικά και πρακτικά επαγγέλματα). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.cedefop.europa.eu/el/news/reverse-gear-how-ai-bringing-vocational-occupations-back>.

ακολουθούν ΕΕΚ και να την εγκαταλείπουν χωρίς να αποκτούν κατάλληλα επίπεδα επάρκειας σε δεξιότητες γραμματισμού, αριθμητισμού, θετικών επιστημών, ψηφιακών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη, συμπεριλαμβανομένου του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης και στην πληροφόρηση, τομείς που έχουν ουσιώδη σημασία τόσο για την απασχολησιμότητα όσο και για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία. Ταυτόχρονα, οι ελλείψεις ειδικευμένων εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ, ιδίως εκείνων που είναι σε θέση να ενσωματώσουν βασικές δεξιότητες στην επαγγελματική εκπαίδευση, περιορίζουν την αποτελεσματική υλοποίηση. Από τα στοιχεία του προγράμματος διεθνούς αξιολόγησης μαθητών (PISA) προκύπτει επίσης ότι πολλοί εκπαιδευόμενοι που ακολουθούν ΕΕΚ παρουσιάζουν χαμηλότερο επίπεδο βασικών δεξιοτήτων έναντι των συνομηλίκων τους στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση²⁷. Μεταξύ των χωρών στις οποίες μπορούν να γίνουν συγκρίσεις, οι επιδόσεις των σπουδαστών σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης είναι συχνά σημαντικά χαμηλότερες από τις επιδόσεις των συνομηλίκων τους σε προγράμματα γενικής εκπαίδευσης, ορισμένες φορές για λόγους όπως η πρόωρη ένταξη των μαθητών σε κατευθύνσεις.

Επιπλέον, η πρόοδος παραμένει ανομοιογενής όσον αφορά την παροχή δεξιοτήτων στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Όσον αφορά την ΕΕΚ μεσαίου επιπέδου, μόνο το 36,3 % του συνόλου των σπουδαστών σε ολόκληρη την ΕΕ έχει εγγραφεί σε προγράμματα STEM, ποσοστό κατά 8,7 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από τον προτεινόμενο στόχο για την επίτευξη ποσοστού τουλάχιστον 45 % σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030. Στους τομείς STEM, οι περισσότεροι σπουδαστές ΕΕΚ επικεντρώνονται στους τομείς της μηχανικής, της μεταποίησης και των κατασκευών. Οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των εγγραφών στους τομείς STEM σε χώρες όπως η Πορτογαλία, η Μάλτα, η Πολωνία και η Ιταλία. Αντιθέτως, ο τομέας των φυσικών επιστημών, των μαθηματικών και της στατιστικής προσελκύει πολύ μικρό ποσοστό σπουδαστών ΕΕΚ σε ολόκληρη την ΕΕ.

Παρά την επέκταση της μάθησης στον χώρο εργασίας και των ευκαιριών μαθητείας, ορισμένες χώρες αναφέρουν μειωμένο ή περιορισμένο αριθμό μαθητευομένων²⁸, σε αντίθεση με τις προηγούμενες περιόδους στις οποίες το κύριο ζήτημα ήταν η έλλειψη διαθέσιμων θέσεων. Η επέκταση των προγραμμάτων μαθητείας σε ενήλικες και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει προχωρήσει, αλλά οι εισαγωγές είναι ακόμα περιορισμένες. Επίσης, η μάθηση στον χώρο εργασίας στο πλαίσιο της ΕΕΚ είναι πιο διαδεδομένη σε ορισμένους τομείς σπουδών (ιδίως στους τομείς της υγείας και της γεωργίας) απ' ό,τι σε άλλους²⁹. Μέσω

²⁷ ΟΟΣΑ (2023), *Education at a glance 2023: OECD indicators* (Η εκπαίδευση με μια ματιά για το 2023: Δείκτες ΟΟΣΑ). Παρίσι: εκδόσεις ΟΟΣΑ. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>.

²⁸ Χώρες όπως οι DE, FR, IT και AT σε ορισμένους τομείς αναφέρουν μείωση ή περιορισμένη κάλυψη των θέσεων μαθητείας. Οι EL, HU, CZ και RO συγκαταλέγονται επίσης μεταξύ των χωρών στις οποίες η υιοθέτηση της μάθησης στον χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων μαθητείας, προχωρά με αργούς ρυθμούς.

²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2025), *Education and training monitor 2025: Comparative report* (Εκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2025: Συγκριτική έκθεση). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία

των πολιτικών θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν καλύτερα οι ανισορροπίες και η αναντιστοιχία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς θέσεων πρακτικής άσκησης και να γίνουν επενδύσεις στην επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτών που παρέχουν ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση στον παιδαγωγικό τομέα και στη στήριξη των εκπαιδευομένων από ευάλωτες ομάδες. Ένας άλλος τομέας που θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω είναι η συνεργασία μεταξύ ΕΕΚ και βιομηχανίας. Η εν λόγω συνεργασία θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση τόσο της υιοθέτησης προγραμμάτων μαθητείας όσο και της ευθυγράμμισης μεταξύ της παροχής ΕΕΚ και των δεξιοτήτων που απαιτούνται στην αγορά εργασίας.

Οι χώρες έχουν αποδείξει την προσήλωσή τους στην ενίσχυση των ευκαιριών ευελιξίας και προόδου στο πλαίσιο της ΕΕΚ (προτεραιότητα 2) και στην αύξηση των ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, αλλά πολλές πρωτοβουλίες παραμένουν σε διερευνητικό στάδιο. Η ευελιξία αυτή προωθείται με την υιοθέτηση προσεγγίσεων που βασίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα, την προσφορά ανεξάρτητων ενοτήτων προγραμμάτων σπουδών και λοιπών προγραμμάτων, τη θέσπιση μικροδιαπιστευτηρίων και της μερικής πιστοποίησης, καθώς και την αύξηση των ευκαιριών για την επικύρωση και την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται εκτός των επίσημων συστημάτων. Οι χώρες διαφοροποιούν τους τρόπους μάθησης ενισχύοντας τις υποδομές ψηφιακής και μικτής μάθησης και διερευνώντας εκπαιδευτικές τεχνολογίες αιχμής, όπως η εικονική πραγματικότητα και η ΤΝ. Αυτή η ενσωμάτωση των αναδυόμενων τεχνολογιών στην ΕΕΚ μπορεί να μετριάσει αποτελεσματικά το χάσμα μεταξύ της παροχής κατάρτισης και της εξελισσόμενης αγοράς εργασίας, αλλά υπάρχουν περιορισμοί, όπως η προσαρμογή στον ταχύ ρυθμό των τεχνολογικών εξελίξεων στη βιομηχανία και στις επενδύσεις που απαιτούνται για εξοπλισμό, μεταξύ άλλων³⁰. Τα μέτρα σχετικά με τα μικροδιαπιστευτήρια και τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών εξακολουθούν να βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο και δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη πλήρως οι δυνατότητές τους στον τομέα της ΕΕΚ. Οι χώρες που δεν έχουν καταγράψει ακόμη πρόοδο στους εν λόγω τομείς θα επωφεληθούν από τις ταχύτερες κανονιστικές εξελίξεις, τη δημιουργία πιλοτικών ψηφιακών πλατφορμών με εκπαιδευτικό περιεχόμενο και διαδραστικούς πόρους, καθώς και την προώθηση της αμοιβαίας αναγνώρισης των μικροδιαπιστευτηρίων σε ολόκληρη την ΕΕ³¹.

Στόχος των ευρωπαϊκών εργαλείων διαφάνειας είναι η ΕΕΚ να γίνεται καλύτερα κατανοητή από τους εργοδότες και άλλους συμφεροντούχους. Μεταξύ των κύριων συμπερασμάτων της αξιολόγησης του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (στο εξής: ΕΠΕΠ) του 2024 ήταν ότι το ΕΠΕΠ αποτελεί καθιερωμένο σημείο αναφοράς που είναι ευρέως αποδεκτό

Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/30c1ccaa-bfdd-11f0-a612-01aa75ed71a1>.

³⁰ Herrero, C., Arroyo Sagasta, A., Castaño Muñoz, J., Centeno, C., Coenen, J. et al. (2025), *Supporting the digital transformation of vocational education and training* (Υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141881>.

³¹ Μόνο οι χώρες BE-NL, DE, FI, HR, HU, LV, MT, NL, PL, PT και SK αναφέρουν στα οικεία ΕΣΕ ότι σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα ειδικά για την προώθηση των μικροδιαπιστευτηρίων και της μερικής πιστοποίησης, ενώ μόνο οι χώρες AT, BE-FR, BE-NL, BG, CY, DE, DK, ES, HU, LU, NL, PL και PT αναφέρουν πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και μαθησιακών πόρων.

μεταξύ των ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των επαγγελματικών προσόντων³². Το ΕΠΕΠ και τα σχετικά εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων αποτελούν βασικά εργαλεία προκειμένου τα προσόντα ΕΕΚ να καταστούν πιο διαφανή εντός και εκτός συνόρων σε σχέση με το επίπεδο και το περιεχόμενό τους. Το Europass, ένα εργαλείο της ΕΕ για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας και τη διά βίου μάθηση, βοηθά τους εκπαιδευόμενους ΕΕΚ να προβάλλουν τα επαγγελματικά προσόντα και τις δεξιότητές τους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο κινητικότητας του εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, η ανομοιογενής εφαρμογή αυτών των μέσων δυσχεραίνει τη διαφάνεια και την κατανόηση των επαγγελματικών προσόντων και των δεξιοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Στα διδάγματα που αντλήθηκαν από την αξιολόγηση του Europass του 2024 συγκαταλέγεται το ότι θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω η ανάλυση δεδομένων και η ΤΝ στο πλαίσιο του Europass, ώστε να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού, από τις οποίες πλήττονται ιδιαίτερα τα επαγγέλματα ΕΕΚ³³.

Τα ποσοστά συμμετοχής των ενηλίκων στην κατάρτιση παραμένουν χαμηλά σε πολλές χώρες³⁴. Μολονότι τα κράτη μέλη εστιάζουν ολοένα και περισσότερο στη διά βίου μάθηση, το ποσοστό συμμετοχής ανήλθε σε μόλις 39,5 % το 2022 σύμφωνα με την έρευνα για την εκπαίδευση ενηλίκων, με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των χωρών. Το ποσοστό αυτό υπολείπεται του στόχου για την επίτευξη ποσοστού τουλάχιστον 60 % σε επίπεδο ΕΕ³⁵ έως το 2030. Είναι σημαντικό η συνεχής ΕΕΚ να καλύπτει τις μαθησιακές και αναπτυξιακές ανάγκες όλων των ενηλίκων. Επιπλέον, η περαιτέρω εφαρμογή της διά βίου καθοδήγησης, η επικύρωση της προηγούμενης μάθησης, τα μικροδιαπιστευτήρια και η μερική πιστοποίηση, σε συνδυασμό με την παροχή καλά σχεδιασμένων κινήτρων τόσο στα άτομα όσο και στους εργοδότες, θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη συμμετοχή και τη στήριξη των εκπαιδευομένων. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας η παρακολούθηση της συμμετοχής και η διασφάλιση συνεργειών και συντονισμού μεταξύ των διαφόρων παρόχων.

Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την προώθηση της καινοτομίας και της ανάπτυξης, καθώς και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση (προτεραιότητα 3). Ορισμένες χώρες εκσυγχρονίζουν τις υποδομές ΕΕΚ επενδύοντας τόσο σε ψηφιακές πλατφόρμες κατάρτισης και μάθησης όσο και σε φυσικές

³² Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2024), *European Commission publishes evaluations of Europass and the European Qualifications Framework* (Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει αξιολογήσεις του Europass και του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων). Διατίθεται στη διεύθυνση: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-publishes-evaluations-europass-and-european-qualifications-framework-2024-03-27_el.

³³ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο της απόφασης (ΕΕ) 2018/646 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Απριλίου 2018 για ένα κοινό πλαίσιο για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών για τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα (Europass). Διατίθεται στη διεύθυνση: [EUR-Lex - 52024DC0135 - EL - EUR-Lex](#).

³⁴ Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα της έρευνας για την εκπαίδευση ενηλίκων (2022), οι BG, EL, RO, PL, CZ, HR, SI, LT, CY, IT, PT, LV, ES, BE, MT, ET και LU παραμένουν κάτω από τον στόχο του 47 % σε επίπεδο ΕΕ για το 2025 όσον αφορά τη συμμετοχή των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών σε δραστηριότητες μάθησης κατά τους τελευταίους 12 μήνες.

³⁵ Στόχος που απορρέει από τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2021 σχετικά με νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων 2021-2030. Βλ. επίσης το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

εγκαταστάσεις³⁶, ευθυγραμμίζοντάς τες με τις τρέχουσες ανάγκες του κλάδου. Ο εν λόγω εκσυγχρονισμός περιλαμβάνει τις επενδύσεις σε υποδομές ΤΠΕ και σε σύγχρονο εξοπλισμό, καθώς και στην ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών στην ΕΕΚ. Η στήριξη των κέντρων επαγγελματικής αριστείας παραμένει περιορισμένη, αλλά επεκτείνεται με τη δημιουργία νέων κέντρων ή την ανάπτυξη όσων υφίστανται ήδη, συχνά μέσω ενωσιακής στήριξης και χρηματοδότησης.

Σύμφωνα με πρόσφατη αναλυτική έκθεση σχετικά με επιλεγμένα έργα για τα κέντρα επαγγελματικής αριστείας στο πλαίσιο του Erasmus+, αυτά μπορούν να λειτουργήσουν ως διαρθρωτικοί παράγοντες διευκόλυνσης για τον μετασχηματισμό στο πλαίσιο της ΕΕΚ, π.χ. μέσω της καινοτομίας στη διδασκαλία και τη μάθηση, της ευθυγράμμισης της ΕΕΚ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις ανάγκες για δεξιότητες, καθώς και της ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ βασικών συμφεροντούχων. Για την περαιτέρω ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και την ενίσχυση του αντικτύπου της, η έκθεση παρουσιάζει ορισμένες συστάσεις όσον αφορά τη συμμετοχή των δημόσιων αρχών και τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων, καθώς και τη διαφοροποίηση της χρηματοδότησης, την ενίσχυση των δεσμών με άλλες πρωτοβουλίες και φορείς, όπως το σύμφωνο για τις δεξιότητες και η ACVT, την επέκταση της παιδαγωγικής καινοτομίας και την ισορροπημένη ενσωμάτωση των ψηφιακών και των πράσινων δεξιοτήτων σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η ΕΕΚ αποτελεί μια ελκυστική επιλογή που βασίζεται σε σύγχρονη και ψηφιοποιημένη παροχή δεξιοτήτων (προτεραιότητα 4). Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες και τις στοχευμένες δράσεις σε όλες τις χώρες, η αντίληψη για την ΕΕΚ ότι είναι χαμηλότερου κύρους σε σχέση με τη γενική και την ακαδημαϊκή εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί βασικό εμπόδιο για την αύξηση της συμμετοχής τόσο στην αρχική όσο και στη συνεχή ΕΕΚ. Η στήριξη της καινοτομίας και της διεθνοποίησης μπορεί να αποτελέσει βασικό κινητήριο μοχλό για την αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ. Η ενίσχυση της θετικής εικόνας της ΕΕΚ —και, ως εκ τούτου, η βελτίωση της ελκυστικότητάς της— μπορεί επίσης να υποστηριχθεί περαιτέρω μέσω της στοχευμένης προώθησης των οφελών της και των προοπτικών απασχόλησης των αποφοίτων. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει εκστρατείες ευαισθητοποίησης, συμμετοχή σε διεθνείς διαγωνισμούς δεξιοτήτων, διά βίου καθοδήγηση και προσφορά ευκαιριών κινητικότητας.

Οι χώρες έχουν προβεί σε ενέργειες για τη στήριξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ΕΕΚ, αλλά η χαμηλή ελκυστικότητα του επαγγέλματος εξακολουθεί να ασκεί πίεση στα συστήματα ΕΕΚ. Τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν την επέκταση των προγραμμάτων ΕΕΚ σε υψηλότερα επίπεδα προσόντων (επίπεδα 5-8 του ΕΠΕΠ), τη βελτίωση της διαπερατότητας μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την επένδυση στη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ. Ωστόσο, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει έλλειψη συστημικών προσεγγίσεων για την κάλυψη των σύνθετων μαθησιακών αναγκών των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, όπως για τη

³⁶ Οι AT, BE-NL, BG, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, PL, PT και SI αναφέρουν στα οικεία ΕΣΕ πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα που επικεντρώνονται στον εκσυγχρονισμό των υποδομών.

συστηματική παρακολούθηση της επαγγελματικής τους εξέλιξης όσον αφορά το περιεχόμενο και τον αντίκτυπο στις μεθόδους διδασκαλίας.

Για την αύξηση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών θα απαιτηθεί συστημική και πολύπλευρη συνεχής επαγγελματική εξέλιξη, η οποία συχνά είναι ανομοιογενής και δεν καλύπτει όλους τους τομείς. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εκπαιδευτικών και τη βελτίωση της εικόνας του επαγγέλματος, οι χώρες θα μπορούσαν να εργαστούν για την απλούστευση των τρόπων εισόδου στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, τη διευκόλυνση της επικύρωσης και της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την αναπροσαρμογή των μισθών, τη διερεύνηση της μεταπήδησης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα μεταξύ επαγγελματικής απασχόλησης και διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των μοντέλων «μικτής διδασκαλίας» που μέχρι στιγμής δεν έχουν διερευνηθεί ευρέως, και την παροχή ποικίλων και επαρκών ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης, μεταξύ άλλων της πρακτικής άσκησης σε εταιρείες και των διεθνών εμπειριών μέσω της κινητικότητας του προσωπικού. Η διακήρυξη του Herning εφιστά επίσης την προσοχή στην ψυχική ευεξία των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, τομέας που δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς.

Παρότι η πρόοδος όσον αφορά την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και την προώθηση των συστημάτων ΕΕΚ που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου θεωρείται περιορισμένη (προτεραιότητα 5), οι χώρες εφαρμόζουν στοχευμένα μέτρα για τις ευάλωτες ομάδες. Το Erasmus+ στηρίζει την ανάπτυξη μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων, όπως η επικοινωνία, η προσαρμοστικότητα και οι διαπολιτισμικές δεξιότητες, μέσω της κινητικότητας των εκπαιδευομένων και του προσωπικού ΕΕΚ, των συμπράξεων συνεργασίας και των δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων. Εντωμεταξύ, δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων κατά την επιλογή επαγγελμάτων. Η μη ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και η υποεκπροσώπηση των γυναικών στους τομείς STEM και στην ΕΕΚ έχουν σημαντικές συνέπειες στην αγορά εργασίας, όπως οι επίμονες ελλείψεις δεξιοτήτων, η περιορισμένη οικονομική παραγωγικότητα και η ενίσχυση των διαρθρωτικών ανισοτήτων στην απασχόληση και στους μισθούς. Η αντιμετώπιση ζητημάτων συμπερίληψης στην ΕΕΚ είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση ότι οι ευάλωτες ομάδες (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, άτομα με αναπηρία, νέοι εκτός εκπαίδευσης ή κατάρτισης) μπορούν να ολοκληρώσουν προγράμματα κατάρτισης που είναι κατάλληλα και επαρκή, προκειμένου να έχουν τα απαραίτητα εφόδια για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, έτσι ώστε να αυξηθούν τα συνολικά ποσοστά απασχόλησης και η συνολική παραγωγικότητα, καθώς και να μειωθούν τα ποσοστά φτώχειας. Για τη διασφάλιση της συμπερίληψης, τα αποτελεσματικά συστήματα ΕΕΚ πρέπει να παρέχουν στοχευμένη στήριξη με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευομένων, να ενισχύουν τους δεσμούς με σταθερές, ποιοτικές θέσεις εργασίας και να διευρύνουν τις ευκαιρίες για συμπεριληπτική μάθηση στον χώρο εργασίας.

Οι χώρες που επικεντρώνονται στη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ (προτεραιότητα 6) έχουν επίσης σημειώσει κάποια πρόοδο. Περίπου οι μισές χώρες έχουν εκπονήσει νέες στρατηγικές για την ευθυγράμμιση των εθνικών συστημάτων διασφάλισης

της ποιότητας με τις προτεραιότητες του EQAVET, ενισχύοντας την αυτοαξιολόγηση από τους παρόχους ΕΕΚ (π.χ. με διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης, συνεχή βελτίωση και βρόχους ανατροφοδότησης) και βελτιώνοντας τη συμμετοχή των συμφεροντούχων στη διακυβέρνηση. Η συνέχεια και οι αυξημένες επενδύσεις έχουν καίρια σημασία για την επίτευξη των στόχων στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, καθώς και για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους για τους εκπαιδευόμενους και τα συστήματα ΕΕΚ.

Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διακυβέρνηση και την εφαρμογή των πολιτικών ΕΕΚ, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη πολιτικών, στον σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών, στη διασφάλιση της ποιότητας, στις αποφάσεις χρηματοδότησης και στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Υπάρχει περιθώριο περαιτέρω επέκτασης του ρόλου τους, με απόλυτο σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, κατά την εφαρμογή των μέτρων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όσον αφορά τη συλλογή πληροφοριών για τις δεξιότητες και τον προσδιορισμό των αναγκών σε δεξιότητες, την παροχή προγραμμάτων μαθητείας και ευκαιριών απασχόλησης για ευάλωτες ομάδες, την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, καθώς και την αναγνώριση και την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.

4. Συμπέρασμα

Οι εκθέσεις που υποβάλλονται για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ σε όλα τα κράτη μέλη αποκαλύπτουν μια ανομοιογενή εικόνα ως προς την πρόοδο και τις προκλήσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες αλλά και ορισμένες αδυναμίες της ΕΕΚ για την προώθηση της συμπεριληπτικής και βιώσιμης ανάπτυξης που ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Μολονότι πολλά κράτη μέλη έχουν δρομολογήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις που συχνά αξιοποιούν τις ευκαιρίες ενωσιακής στήριξης και χρηματοδότησης, ο ρυθμός εκσυγχρονισμού και προόδου παρουσιάζει ανισότητες. Εξακολουθούν να υφίστανται κενά στην ψηφιοποίηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ενσωμάτωση τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη, στη συλλογή πληροφοριών για τις δεξιότητες, στη μάθηση στον χώρο εργασίας / στα προγράμματα μαθητείας, στις ικανότητες των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ΕΕΚ, καθώς και στην εκτίμηση της κοινωνίας για την ΕΕΚ και στην ελκυστικότητα της ΕΕΚ, οι οποίες είναι σταθερά χαμηλές, κάτι που οδηγεί σε αναντιστοιχία δεξιοτήτων. Για να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι δυνατότητες της ΕΕΚ για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, απαιτείται προώθηση της αριστείας της ΕΕΚ και των ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων με επιχειρήσεις και κοινωνικούς εταίρους. Θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν οι ευκαιρίες κινητικότητας για τους εκπαιδευόμενους ΕΕΚ και η διεθνοποίηση. Ένας άλλος τομέας που χρήζει περαιτέρω προσοχής είναι η παροχή βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη, καθώς και η παροχή ικανοτήτων στους τομείς STEM, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων ΕΕΚ³⁷ και τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

³⁷ Συνομοσπονδία Εργοδοτικών Ενώσεων Γερμανίας BDA (2025), *For our democracy – democracy education throughout all levels of education* (Για τη δημοκρατία μας — εκπαίδευση για τη δημοκρατία σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.arbeitgeber.de>.

Η επικείμενη ευρωπαϊκή στρατηγική για την ΕΕΚ θα προετοιμάσει το έδαφος για την αντιμετώπιση όλων αυτών των προκλήσεων.